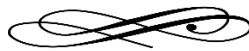

Вагомими є також електронні наукові ресурси обласних універсальних наукових бібліотек України, бібліотек закладів вищої освіти та науково-дослідних установ.

Сьогодні бібліотечна система стає джерелом важливої та необхідної інформації, своєрідним соціокультурним центром, метою якого є формування культурно свідомого суспільства з високим рівнем моральних, етичних і духовних цінностей. Використання соціальних мереж, створення власних цифрових платформ дає змогу бібліотекам ефективно взаємодіяти з користувачами та розширювати свою аудиторію.

Список використаних джерел

1. Арістова І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Ун-т внутрішніх справ, 2000. 386 с.
2. Бібліотека: місце розуму і сили. *Урядовий кур'єр*. 19 лютого 2020р. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/biblioteka-yak-misce-rozumu-j-sili/> (дата звернення: 04.04.2025).
3. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Бібліотека як соціокультурний публічний простір: трансформаційні зміни. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. № 4. С. 24–31. URL: <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/227084> (дата звернення: 04.04.2025).
4. Політанський В. С. Характерні риси та проблеми розвитку інформаційного суспільства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Вип. 42. URL: <https://surl.li/duszkq> (дата звернення: 04.04.2025).

УДК 021:061.2(477+100):355.48((470+571):477)

Лихогляд Ангеліна Ігорівна

(наук. керівник – канд. пед. наук, доцент Яворська Т. М.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Анотація. Розглянуто основні форми міжнародної діяльності Української бібліотечної асоціації в умовах повномасштабного вторгнення. Проаналізовано співпрацю УБА з міжнародними організаціями та іноземними партнерами, участь у міжнародних проєктах та ініціативах, зокрема зі збереження культурної спадщини.

Ключові слова: міжнародна діяльність, Українська бібліотечна асоціація, міжнародна співпраця, бібліотеки, проєкти.

Актуальність теми зумовлена викликами, з якими стикаються бібліотечні установи України під час повномасштабного вторгнення. Війна впливає на їх діяльність і ставить питання міжнародної співпраці, зокрема у збереженні культурної спадщини. Українська бібліотечна асоціація (УБА) активно налагоджує партнерства з міжнародними організаціями та іноземними колегами, сприяючи обміну досвідом і підтримці бібліотек, що постраждали внаслідок війни.

Українська бібліотечна асоціація є незалежною всеукраїнською громадською організацією, яка об'єднує фахівців з метою розвитку бібліотечно-інформаційної

X Всеукраїнська наукова студентська конференція

«Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 11 квітня 2025 р.)

сфери, розширення доступу громадян до інформаційних ресурсів і підвищення якості обслуговування користувачів. З моменту заснування в 1995 р. вона стала представницьким осередком для 69 тис. бібліотекарів і понад 39 тис. бібліотечних установ в усій Україні [1; 2].

Згідно зі Статутом УБА, міжнародна діяльність організації відбувається завдяки участі у міжнародних програмах і проєктах, співпраці з міжнародними організаціями тощо. Для розвитку міжнародної співпраці УБА організовує обміни делегаціями, семінари з іноземними партнерами, круглі столи, тренінги, конференції, а також направляє своїх представників для участі в заходах за кордоном. До того ж організація проводить спільні дослідження з іноземними установами за напрямками своєї діяльності та оприлюднює їх результати [3].

Як національна професійна спілка фахівців, Українська бібліотечна асоціація є членом Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (IFLA), що дає змогу учасникам організації представляти Україну за кордоном, долучатися до міжнародних проєктів і стежити за актуальними світовими трендами у сфері бібліотечної діяльності [1].

З початком повномасштабного вторгнення рф (2022) Українська бібліотечна асоціація активізувала свою міжнародну діяльність, намагаючись залучити закордонних колег і партнерів до співпраці та підтримки України в умовах війни. Активність УБА на міжнародній арені значно посилилася: організація активно інформувала світову спільноту про події в Україні, організовувала й брала участь у різних обговореннях, професійних заходах та ініціативах за кордоном.

Українська бібліотечна асоціація публікувала низку звернень до міжнародної спільноти із закликом припинити взаємодію з інституціями країни-агресора, долучала представників бібліотечної, освітньої та наукової сфер до інформаційної протидії, а також неодноразово зверталася до IFLA з проханням виключити рф з членів організації [2].

У 2023 р. Українська бібліотечна асоціація взяла участь у Флорентійському книжковому ярмарку TESTO, де відбулася панельна дискусія, присвячена соціальній ролі бібліотек у Європі. Президентка УБА Оксана Бруй виступила перед іноземною аудиторією, розповівши про реалії життя українських бібліотечних працівників і видавців під час війни, про виклики, які вони долають кожного дня та їхній внесок у наближення перемоги. Особливу увагу було приділено значенню бібліотек у процесі подолання травм, спричинених війною, окремими громадянами та суспільством загалом.

Під час круглого столу «Перемогти і жити: українські бібліотеки у протистоянні російській агресії», організованого European University Institute (EUI), президентка УБА представила ситуацію українських університетських бібліотек, зосередившись на діяльності Науково-технічної бібліотеки КПІ ім. Ігоря Сікорського. Учасники активно дискутували навколо тем збереження культурної спадщини та російської літератури в українських книгозбірнях. У межах заходу українські вчені в EUI за підтримки спільноти Інституту оголосили про запуск фандрейзингової кампанії, спрямованої на підтримку УБА та українських бібліотек [4].

За словами Оксани Бруй, зарубіжні бібліотеки активно допомагають українським бібліотечним установам у період війни. Зокрема, від іноземних партнерів велика кількість бібліотек отримала матеріали для збереження важливих документів. Країни Європи та Балтії надали обладнання для оцифрування, а до бібліотек західних регіонів України було передано сучасну комп'ютерну техніку. До того ж низка бібліотек європейських країн дала змогу українським бібліотечним працівникам пройти стажування за кордоном.

Від початку повномасштабної війни було започатковано ініціативу Saving Ukrainian Cultural Heritage Online (SUCHO), яка об'єднала понад 1 500 волонтерів з різних куточків світу для архівування даних українських вебсайтів. Метою цієї програми є підтримка оцифрування та збереження української культурної спадщини. Завдяки ініціативі наразі вдалося зберегти понад 5 тис. сайтів і 50 ТБ даних українських культурних установ – від державних архівів до обласних музеїв, від 3D-турів церквами до центрів дитячої творчості. До того ж Українська бібліотечна асоціація підписала меморандум з американською компанією Portico для збереження документів на їх серверах [2; 5].

В умовах війни Українська бібліотечна асоціація продовжує організовувати міжнародні заходи та брати активну участь у різних проєктах, конференціях, семінарах тощо. Так, з листопада 2023 р. до липня 2024 р. за підтримки Європейського Союзу (у межах програми «Дім Європи») та Центральної бібліотеки міста Берлін (Німеччина), УБА реалізовувала міжнародний проєкт «Бібліотека – місце сили!». Учасниками проєкту стали 5 бібліотек із деокупованих міст прифронтових областей України. Під наставництвом експертів бібліотеки розробили та впровадили власні проєкти інноваційних послуг для своїх громад. Протягом 9 місяців для учасників організовували тренінги з психології, фандрейзингу та проєктної діяльності, а також десятки заходів у межах нових послуг. Загалом цей проєкт став важливим етапом у відновленні бібліотек на деокупованих територіях, перетворюючи їх на осередки підтримки та розвитку громад [6; 7].

25 березня 2025 р. в онлайн-форматі було проведено міжнародний круглий стіл «Бібліотека для подолання суспільних викликів у громадах», який об'єднав понад 700 учасників. Захід організували УБА, НБУ імені Ярослава Мудрого, Жива сучасна бібліотека – БФ «Бібліотечна країна» та Український інститут книги. Круглий стіл був частиною міжнародного проєкту «Посилення ролі бібліотек у відбудові України» (Empowering Libraries for Rebuilding Ukraine), підтриманого Шведським інститутом. Учасники обговорили ефективні практики співпраці бібліотек із місцевими органами влади та громадами, що сприятиме розвитку їх потенціалу. Досвідом поділилися Швеція, Латвія та Україна [8].

Від початку повномасштабного вторгнення Українська бібліотечна асоціація разом із партнерами активно підтримує українські бібліотеки, що постраждали внаслідок ворожих обстрілів. Зокрема, спільно з Американською бібліотечною асоціацією (ALA) для таких бібліотек була запущена програма фінансової допомоги у вигляді грантів. Також УБА разом з Інститутом Гете (Goethe-Institut) займається підготовкою бібліотекарів до облаштування безпечних укриттів для працівників і користувачів українських бібліотек [2].

Отже, міжнародна співпраця Української бібліотечної асоціації в умовах війни є важливим чинником підтримки та розвитку бібліотек України. Завдяки активній участі в різних міжнародних проєктах та ініціативах, співпраці з міжнародними організаціями та іноземними партнерами УБА забезпечує збереження культурної спадщини нашої країни, надає допомогу постраждалим від війни бібліотекам і сприяє розвитку бібліотечної сфери загалом.

Список використаних джерел

1. Історія Української бібліотечної асоціації. *Офіційний сайт УБА*. URL: <https://ula.org.ua/pro-nas/istoriya> (дата звернення: 07.04.2025).
2. Бліндюк М. Українська бібліотечна асоціація в умовах війни – розмова з Оксаною Бруй. *Lektūra*. URL: <https://www.goethe.de/prj/lek/uk/--/uba.html> (дата звернення: 07.04.2025).
3. Статут Громадської організації «Всеукраїнська громадська організація Українська бібліотечна асоціація» (нова редакція). *Документи УБА*. 2024. URL: <https://ula.org.ua/pro-nas/dokumenty/dokumenty-uba> (дата звернення: 07.04.2025).
4. Бібліотечна спільнота без кордонів. Розширення співпраці з італійськими колегами. *Новини УБА*. 01.03.2023. URL: <https://surl.li/locwtm> (дата звернення: 07.04.2025).
5. SUCHO. Saving Ukrainian Cultural Heritage Online. URL: <https://www.sucho.org/> (дата звернення: 08.04.2025).
6. «Бібліотека – місце сили!». *Проекти УБА*. URL: <https://ula.org.ua/pro-nas/proiekt/5259-biblioteka-mistse-sily> (дата звернення: 08.04.2025).
7. Лапшина М., Сошинська Я. Підсумки міжнародного проєкту «Бібліотека – місце сили!»: результати та нові перспективи. *Новини УБА*. 19.08.2024. URL: <https://surl.li/liwybl> (дата звернення: 08.04.2025).
8. Підсумки міжнародного круглого столу «Бібліотека для подолання суспільних викликів у громадах». *Новини УБА*. 27.03.2025. URL: <https://surl.li/cbmauw> (дата звернення: 08.04.2025).
9. Yavorska T., Prihunov O., Syerov Yu. Efficiency of Using Social Networks in the Period of Library Activity in Remote Mode. *CEUR Workshop Proceedings*. Vol. 2616: Proceedings of the 2 International Workshop on Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks (COAPSN-2020). Lviv, Ukraine, May 21, 2020. P. 214–226. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2616/paper18.pdf>

УДК 025.4:655.2

Миргородська Альона Олегівна

(наук. керівник – канд. пед. наук Решетілова О. М.)

Український державний університет науки і технологій, м. Дніпро

МАСОВА ВЗАЄМОДІЯ З ЧИТАЧАМИ ЯК ОСНОВНА ФОРМА КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ УСТАНОВИ

Анотація. У тезах йдеться про масову взаємодію з читачами, яка є основною формою комунікаційної діяльності бібліотечної установи. Реагуючи на потреби і враховуючи інтереси користувачів, сучасні бібліотечні установи постійно намагаються адаптувати свої послуги відповідно до потреб читачів.

Ключові слова: сучасна бібліотечна установа, інформація, комунікація, читач, бібліотечні послуги.

X Всеукраїнська наукова студентська конференція

«Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 11 квітня 2025 р.)